

včela medonosná

Včela medonosná je lesostepní živočich, který původně žil v dutinách stromů a skal. Člověk se naučil včely chovat a k jejímu chovu sestrojil umělou dutinu – ÚL. Včely žijí na zemi asi 80 milionů let a v současnosti známe asi 20 000 druhů. Včela medonosná sdružená ve včelstvech stojí vývojově nejdříve. Včelstvo je složeno z pěti složek: VČELÍHO DÍLA, PLODU, MATKY, TRUBCŮ A DĚLNIC. Žádná včela nemůže žít delší dobu sama, je odkázána na pomoc svých družek.

Plodování včelstev začíná v zimním období, kdy jsou včelstva vlivem chladu stažena do zimního chumáče. S příchodem jara včely začnou vyletovat pro vodu, pyl a za snůškou. Přínosy pylu a sladiny způsobují rychlý růst včelstva. To vede ke zvýšené tvorbě tepla a k dalšímu plodování, ke stavbě včelího díla. Rychlý růst počtu včel, teplé dny a těsné hnízdo mají za následek rojení a vznik nových včelstev. Rozvoj včelstev vrcholí na začátku července, kdy včelstva nahromadí zásoby medu, a pak již všechna činnost směřuje pomalu k přípravě na klidové období – zimu. Ve vrcholném období rozvoje tvoří včelstvo jedna matka, 300 – 600 trubců, 50 000 – 60 000 dělnic, vajíčka a plod, zásoby medu a pylu a včelí dílo z vosku – plodové a medné pláсты. Úkolem matky je klást vajíčka a zajišťovat růst a rozmnožování včelstva. Trubci jsou včelí samečci, kteří mají za úkol oplodnit mladé matky. Všechny práce ve včelstvu konají dělnice. Jsou nejpočetnějšími členy včelstva. Rozlišujeme je na mladušky a létavky. Mladušky vykonávají všechny práce v úlu. Starší včely – létavky vykonávají práce mimo úl. Mladušky zahřívají plod, udržují potřebnou vlhkost v úlu, vylučují vosk, stavějí nové pláсты, čistí starší pláсты, krmí plod, matku i mladé trubce, střeží bezpečnost včelstva a předávají si nektar nebo medovici přinesenou létavkami a postupně ji zpracovávají v MED. Také tmelí trhliny a škvíry v úlu. Létavky vyletují z úlu a přinášejí do něj nektar, vodu, pyl a pryskyřičnatý tmel – propolis.

Včely se dožívají různého věku. Matka žije 3-5 roků, trubec 20-50 dnů. Dělnice se dožívají na jaře a v létě 6-8 týdnů, a v zimním období 4-9 měsíců.

Včela medonosná je v současnosti chována na celém světě. Poskytuje člověku med a další produkty – vosk, mateří kašičku, propolis, jed a pyl. Za nejdůležitější se však považuje opylovací činnost včely medonosné. Bylo zjištěno, že včela medonosná se podílí přímo i nepřímo jednou třetinou na zajištění lidské výživy – přičemž rozhodující je právě její opylovací činnost.

Známý vědec Albert Einstein prohlásil: „ Pokud včely zmizí z planety Země, pak lidé přežijí pouze čtyři roky“.